

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Ändrad landskapslagstiftning om rundradioverksamhet

1997-98

nr 17

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att en ändring av 3 § landskapslagen om rundradioverksamhet (117/93). Genom förslaget anpassas lagen till bestämmelserna i rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om televisionssändningar i fråga om främjande av program med europeiskt ursprung m.m.

Avsikten är att den föreslagna lagen skall träda i kraft så snart som möjligt.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Bakgrund

Landskapslagen om rundradioverksamhet (117/93) och landskapslagen om kabelsändningar till allmänheten (53/93) reglerar rundradio- och kabelsändningsverksamheten i landskapet sedan 1 januari 1994. Landskapslagarna har sedermera kompletterats med landskapsförordningen om rundradio- och kabelsändningsverksamhet (8/94) och landskapsförordningen om programnämnden (9/94).

Landstinget lämnade den 4 december 1992 inom landskapets behörighet sitt bifall till de lagar genom vilken avtalen om upprättande av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) sattes i kraft. Genom EES-avtalet, som trädde i kraft den 1 januari 1994, åtog sig Åland att följa rådets direktiv 89/552/EEG av den 3 oktober 1989 om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om televisionssändningar (TV-direktivet). Vid utformningen av rundradiolagstiftningen beaktades TV-direktivet.

Den 20 maj 1994 erhöll landskapsstyrelsen ett brev från EES-avtalets övervakningsmyndighet EFTA Surveillance Authority (ESA) i vilket man påtalade vissa brister i den finska (inkl. åländska) implementeringsprocessen. En av dessa påpekanden gällde specifikt för den åländska lagstiftningen. Landskapsstyrelsen vidtog omedelbart åtgärder till följd av ESA:s brev och genomförde en ändring av landskapsförordningen om rundradio- och kabelsändningsverksamhet. Landskapsförordningen förtydligades och kompletterades på ett sådant sätt att ESA:s krav uppfylldes. De planerade förändringarna i landskapslagstiftningen redogjordes inför de delegater från Specific EEA Affairs Directorate som var representerade vid ett paketmöte i Helsingfors den 26-27 maj 1994. Delegationerna visade sig tillfredsställda över landskapets förslag till åtgärder.

2. Behov av åtgärder

2.1. Allmänt

Kommissionen har per den 28 oktober 1997 riktat en officiell anmärkning gentemot Finland (inkl. Åland) i fråga om televisionsverksamhet och förenhetligandet av de lagar, förordningar och administrativa bestämmelser i medlemsstaterna som TV-direktivet föreskriver samt deras införlivande i den nationella lagstiftningen (jfr brev nr 337 Kd1/1997). Kommissionen konstaterar att vissa av TV-direktivets bestämmelser inte införlivats, medan andra åter inte införlivats på ett korrekt sätt i lagstiftningen.

Anmärkningen föranleder lagstiftningsåtgärder från landskapets sida till den del det gäller genomförandet av TV-direktivets artikel 4 och 5 i landskapet. Artiklarna 4 och 5 innehåller bestämmelser om främjande av europeisk produktion, andelen europeiska

program samt andelen europeiska program från fristående producenter. De regler om vissa andelar för europeiska program och program av fristående producenter som finns i TV-direktivet ger utrymme för en betydande flexibilitet. Skyldigheten att uppnå givna andelar gäller endast där det är praktiskt möjligt och anpassningen skall ske successivt under hänsynstagande till programföretagets ansvar gentemot publiken med avseende på information, utbildning, kultur och underhållning. Vid beräkningen av andelarna europeiska program respektive program av fristående producenter bör bortses från sändningstid för nyheter, sportevenemang, tävlingar, reklam och teletextjänster.

2.2. Rundradioverksamhet

I sin anmärkning påpekar kommissionen att artikel 4 och 5 inte införlivats på ett korrekt sätt i landskapslagen om rundradioverksamhet. Landskapsstyrelsen föreslår därför att 3 § landskapslagen om rundradioverksamhet förtydligas och kompletteras på ett sådant sätt att kommissionens krav uppfylls.

Direktivets ansvarsregler utgår i första hand från att det är det land där programbolaget har sitt säte som skall se till att sändningarna är förenliga med direktivets bestämmelser (*sändarlandsprincipen*). Om programbolaget inte har sitt säte i ett EU-land, ansvarar det EU-land (samt EES-land förutom Schweiz) som upplåtit frekvens, upplänk eller satellitkapacitet.

Ändringen torde därför få begränsad praktisk betydelse. Den huvudsakliga andelen televisionsprogram som sänds ut över Åland utgör omedelbar och oförändrad återutsändning av sändning som har sitt ursprung utanför landskapet tex Finlands och Sveriges televisionsprogram. Enligt 3 § 2 mom. landskapslagen om rundradioverksamhet tillämpas inte bestämmelserna om programproduktion på dessa återutsändningar. Ålands Radio och TV Ab, som är ett av landskapet ägt public service-bolag, återutsänder dock varannan lördag via Smedsbölemasten televisionsprogram som har producerats för TV Åland och som tidigare sänts i det åländska kabelnätet.

2.3. Kabelsändningsverksamhet

Inom landskapet finns ett relativt väl utbyggt kabelnät. Enligt vissa beräkningar är mer än 60 procent av hushållen anslutna till sådana nät. Hela Mariehamns stad, stora delar av centrala Jomala och Finström samt delar av Lemland, Hammarland, Saltvik och Vårdö hör till de områden där hushållen är anslutna till nät som upprätthålls av olika kabelbolag. Landskapslagen om kabelsändningar till allmänheten omfattar dock endast de kabelsändningar som når fler än 200 bostäder.

När det gäller TV-direktivets tillämplighet på kabelsändningar framgår det av artikel 9 i TV-direktivet att bestämmelserna om bland annat europeisk ursprung inte skall gälla lokala TV-sändningar som ingår i ett nationellt nät. De åländska kabelsändningarna är inte nationella i TV-direktivets mening, eftersom endast drygt 60 procent av de åländska

hushållen är kabelanslutna. Regler om vissa andelar europeiska program och program av fristående producenter torde därför inte krävas i landskapet såvitt avser kabelsändningar.

2.4. Övriga åtgärder

Kommissionens anmärkning föranleder även vissa justeringar av landskapsförordningen om rundradio- och kabelsändningsverksamhet i fråga om reklamens innehåll.

Europaparlamentet och rådet antog nyligen en ändring av TV-direktivet. Implementeringstiden för europaparlamentets och rådets direktiv 97/36/EG om ändring av rådets direktiv 89/552/EEG om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om utförandet av sändningsverksamhet för television utgår den 30 december 1998. Landskapsstyrelsen har för avsikt att vid behov återkomma med en ny framställning i ärendet, så att erforderliga implementeringsåtgärder kan vara slutförda före implementeringstidens utgång.

3. Behörighetsfrågan

Enligt 18 § 20 punkten självstyrelselagen har landskapet lagstiftningsbehörighet i fråga om rätten att utöva rundradio- och televisionsverksamhet inom landskapet med undantag av förhållandet till främmande makter, varom nu inte är fråga. Landskapets behörighet innebär att landskapet får bestämma om villkoren för utsändande och mottagande av rundradio- och televisionsprogram.

4. Förslagets ekonomiska och organisatoriska verkningar

Förslaget torde inte ha några ekonomiska eller organisatoriska verkningar.

DETALJMOTIVERING

Landskapslag om ändring av 3 § landskapslagen om rundradioverksamhet

Genom ändringen tillgodoses kommissionens anmärkning i fråga om främjande av program med europeiskt ursprung m.m. Uttrycket "om särskilda skäl inte föranleder annat" syftar på de undantagssituationer som kan bli aktuella i fråga om fall där andelen begränsad till europeisk produktion kan bli ogenomförbar. De i paragrafen uppställda kraven kan exempelvis te sig orimliga för vissa TV-kanaler med specialinriktning. Enligt TV-direktivet skall den i direktivet angivna andelen europeisk produktion eftersträvas när så är praktiskt genomförbart (jfr TV-direktivets artikel 4-6).

Med tävlingar avses enklare arrangemang som lyckohjul och liknande. Mer genomarbetade produktioner som frågesporter och underhållningsprogram med visst täv-

lingsinslag skall däremot räknas in i underlaget för beräkning av andelen europeiska program. Det bör poängteras att till andelen europeiska program räknas även åländska program. För närmare definition av vad som avses med europeiskt ursprung får ledning hämtas från artikel 6 i TV-direktivet.

LANDSKAPSLAG
om ändring av 3 § landskapslagen om rundradioverksamhet

I enlighet med lagtingets beslut ändras 3 § 1 mom. landskapslagen den 9 december 1993 om rundradioverksamhet (117/93) som följer:

3 §

Programproduktion

Om inte särskilda skäl föranleder annat skall den som erhållit tillstånd av landskapsstyrelsen i enlighet med 2 § 1 mom. se till att mer än hälften av den årliga televisionssändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung och att minst tio procent av den årliga televisionssändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten avser program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter. Som televisionssändningstid anses den tid då tillståndshavaren sänder program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar och reklam. I televisionssändningstid skall inte heller räknas in sändningar av endast text.

Denna lag träder i kraft

Mariehamn den 18 december 1997

L a n t r å d

Roger Jansson

Föredragande ledamot

Bengt Häger

LANDSKAPSLAG
om ändring av 3 § landskapslagen om rundradioverksamhet

I enlighet med lagtingets beslut ändras 3 § 1 mom. landskapslagen den 9 december 1993 om rundradioverksamhet (117/93) som följer:

Gällande lydelse

3 §

Programproduktion

Om inte särskilda skäl föranleder annat skall den som erhållit tillstånd av landskapsstyrelsen i enlighet med 2 § 1 mom. reservera minst tio procent av sin televisionssändningstid för program av europeiskt ursprung. Som televisionssändningstid anses den tid då tillståndshavaren sänder program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, reklam och teletexttjänster.

Föreslagen lydelse

3 §

Programproduktion

Om inte särskilda skäl föranleder annat skall den som erhållit tillstånd av landskapsstyrelsen i enlighet med 2 § 1 mom. **se till att mer än hälften av den årliga televisionssändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung och att minst tio procent av den årliga televisionssändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten avser program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter.** Som televisionssändningstid anses den tid då tillståndshavaren sänder program med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar och reklam. **I televisionssändningstid skall inte heller räknas in sändningar av endast text.**

Denna lag träder i kraft
